

Sandra Tur, Klaudia Potykanowicz¹

Akademia Bialska im. Jana Pawła II

https://doi.org/10.29316/9788368103144_1

ODBIÓR WOJNY W UKRAINIE W OPINII STUDENTÓW AKADEMII BIALSKIEJ IM. JANA PAWŁA II

RECEPTION OF THE WAR IN UKRAINE IN THE OPINION OF THE STUDENTS OF THE JOHN PAUL II UNIVERSITY IN BIAŁA PODLASKA

Streszczenie

Celem badań jest zebranie opinii studentów Akademii Bialskiej im. Jana Pawła II na temat wojny w Ukrainie. Zastosowaną metodą badawczą była ankieta internetowa. Wnioski: wojna w Ukrainie ma znaczący wpływ na opinię, część respondentów odczuwa negatywny wpływ wojny na poczucie bezpieczeństwa, formy wsparcia Ukrainy są odbierane pozytywnie, negatywnie oceniany jest przekaz medialny odnoszący się do wojny i wystąpień prezydenta Ukrainy. Uległ też zmianie stosunek respondentów do uchodźców z Ukrainy.

Summary

The aim of this research is to gather the opinions of the John Paul II University in Biała Podlaska students on the war in Ukraine. The research method used was an online survey. Conclusions: the war in Ukraine has a significant impact on opinion, some respondents feel that the war has a negative impact on their sense of security, forms of support for Ukraine are perceived positively, media coverage relating to the war and speeches by the President of Ukraine are perceived negatively. Respondents' attitudes towards refugees from Ukraine have also changed.

Słowa kluczowe: wojna, socjologia, Ukraina

Keywords: war, sociology, Ukraine

¹ doktor, 0000-0002-9427-471X, s.tur@dyd.akademibialska.pl

Wstęp

Europa w stanie pokoju przeżyła 77 lat i wydawało się, że tak pozostanie. II wojna światowa jest lekcją, ale czy faktycznie nauczyliśmy się wszystkiego? Konflikt zbrojny na Ukrainie rozpoczął się w lutym 2014 roku, natomiast wybuch wojny miał miejsce 24 lutego 2022 roku. Sytuacja na Ukrainie wywiera ogromny wpływ na kształt bezpieczeństwa Polski, jak i Europy. Atakowane są wsie, miasta, obiekty strategiczne. Skutki wojny dosięgają także najbardziej bezbronnych – kobiety, dzieci, osoby starsze, chore czy niepełnosprawne. Polska ze względu na swoje położenie geopolitycznie stała się miejscem, które od początku wojny przyjęło ogromną liczbę uchodźców z Ukrainy. Polacy dają schronienie, najpotrzebniejsze rzeczy i poczucie bezpieczeństwa – zapewniając opiekę, możliwość kontynuacji nauki, czy pracy. Polska jest zewnętrzną granicą Unii Europejskiej i NATO, a tym samym miejscem, które narażone jest na potencjalne ataki. Polska udostępniła terytorium, stając się częścią logistyczną na potrzeby transportu sprzętu wojskowego, pomocy humanitarnej, czy innych dóbr.

Od pierwszego dnia wojny Polska stała się państwem, które jako pierwsze zaczęło udzielać pomocy: od ochrony migrantów przez społeczeństwo, po pomoc finansową czy militarną. Jak można przeczytać w źródłach rządowych – Polska przekazała pomoc militarną, która jest równa 14 mld złotych. „Z prawie 800 czołgów, jakie otrzymała Ukraina, ponad 350 zostało przekazanych przez Polskę. To więcej niż przekazały łącznie: Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Niemcy, Szwecja, Norwegia, czy Hiszpania. (...) Walczącej Ukrainie przekazaliśmy też (...) ponad 250 bojowych wozów piechoty BWP-1, 100 transporterów opancerzonych KTO Rosomak, 9 pojazdów rozpoznawczych BRDM 2, ponad sto dział samobieżnych, ponad 30 wyrzutni rakietowych BM-21 Grad. Siły powietrzne Ukrainy wsparło w sumie 14 naszych samolotów MiG-29 (najwięcej ze wszystkich państw) oraz 12 śmigłowców Mi-24 (więcej od Polski przekazały tylko Stany Zjednoczone). (...) Do Ukrainy trafiło też 20000 zestawów Starlink (i finansujemy ich utrzymanie) do łączności internetowej. Mobilne routery, umożliwiające korzystanie z sieci internetowej, były niezbędne zwłaszcza w pierwszej fazie wojny, gdy Rosjanie zakłócili łączność ukraińskim wojskom, ograniczając ich możliwości obrony. Polska organizowała lub współorganizowała ponad pół tysiąca szkoleń dla ukraińskich sił

zbrojnych”. (Polska pomoc dla Ukrainy, <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/polska-pomoc-dla-ukrainy-plen,93620>, dostęp: 20.01.2015).

Inicjatywy oddolne w Polsce prowadzone od pierwszych godzin wybuchu wojny związane były z bezwizowym przyjęciem i otoczeniem opieki tysięcy uchodźców z Ukrainy. Pokazało to niezwykłą chęć niesienia pomocy, otwartość i solidarność społeczeństwa polskiego, które w trudnych chwilach potrafi się jednoczyć i efektywnie działać. Kolejnym przejawem wsparcia były działania polskiego rządu, które „były podyktowane następującymi przesłankami: ryzykiem rozlania się konfliktu na państwa sąsiednie, obawą przed przegraną Ukrainy i jej konsekwencjami dla bezpieczeństwa Polski, postrzeganiem wojny jako okazji do znaczącego osłabienia potencjału Rosji oraz uniezależnienia się Europy od rosyjskich surowców energetycznych. Starając się o międzynarodową uwagę i pomoc dla Ukrainy, władze wskazywały, że Ukraina walczy o swoją niepodległość, ale jednocześnie o wartości świata zachodniego takie jak wolność, demokracja, praworządność i prawa człowieka” (Bieńczyk-Missala, 2022, s. 341).

Polski rząd podjął uchwały, które miały przyspieszyć i ułatwić adaptację migrantów z Ukrainy. „Na mocy ustawy z 12.03.2022 obywatele ukraińscy, którzy przybyli do Polski po 24.02.2022 uzyskali możliwość legalnego pobytu na terytorium RP, wykonywania legalnie pracy, prowadzenia działalności gospodarczej, możliwość otrzymania pomocy m.in. w zakwaterowaniu, wyżywieniu czy bezpłatną pomoc psychologiczną, przysługuje im także prawo do świadczeń: rodzinnych, 500+, z pomocy społecznej (np. zasiłki, pomoc interwencyjna), Dobry Start, rodzinny kapitał opiekuńczy, dofinansowanie obniżenia opłaty rodziców za pobyt dziecka w żłobku. Uchodźcy wojenni wpisani do rejestru PESEL mogą otrzymać jednorazowe środki finansowe w wysokości 300 zł na osobę, przyszanje się też prawo do opieki medycznej. Dzieci i młodzież otrzymują możliwość bezpłatnej edukacji, studenci mogą ubiegać się o kredyt studencki” (Ustawa..., 2023).

„Według danych UNHCR w naszym kraju przebywa w tej chwili blisko 980 tys. ukraińskich uchodźców. Jak obliczył Eurostat, przyjęliśmy największą ich liczbę w stosunku do ilości mieszkańców, podobnie jak kraje bałtyckie i nasi południowi sąsiedzi. (...) Ułatwiono dostęp do usług transportowych na terenie Polski. Wprowadzono również rozwiązania umożliwiające bezpłatny przejazd pojazdów lub konwojów z pomocą humanitarną po płatnych drogach. (...) Z danych MSWiA wynika, że koszty utrzymania uchodźców wojennych

z Ukrainy objętych ochroną tymczasową w 2022 r. wyniosły 4,9 mld zł i były najwyższe wśród krajów członkowskich OECD. W 2023 r. ta suma wyniosła 2,5 mld zł. (...) Natychmiast po wybuchu wojny Polska zainicjowała dziesiątki inicjatyw, by wesprzeć najbardziej potrzebujących. Od lutego 2022 r. do końca marca 2024 r. ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych pacjenci z Ukrainy skorzystali w następujący sposób:

- ponad 1 mln w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej;
- 446 tys. w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej;
- 388 tys. w ramach leczenia szpitalnego;
- 17 tys. zostało objętych opieką psychiatryczną (stacjonarną i ambulatoryjną).

Łącznie ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych skorzystało 1,2 mln uchodźców. Całkowity koszt tego leczenia wyniósł 3,3 mld zł” (Polska pomoc dla Ukrainy, <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/polska-pomoc-dla-ukrainy-plen,93620>, dostęp: 20.01.2015). Pomoc obywatelom Ukrainy, to również ta niesiona przez społeczeństwo polskie. W raporcie opracowanym przez Polski Instytut Ekonomiczny ponad 70% Polaków zaangażowało się w pomoc migrantom. „Kwoty, jakie Polacy przeznaczyci na pomoc uchodźcom w ciągu trzech miesięcy od wybuchu wojny, były wyższe niż ich wydatki na cele dobroczynne w całym 2021 r. Najbardziej prawdopodobna faktyczna wartość pomocy finansowej obywateli Polski dla uchodźców z Ukrainy mieści się w przedziale od 9 mld do 10 mld zł” (Polacy mogli wydać nawet 10 mld PLN na pomoc udzielaną uchodźcom z Ukrainy w pierwszych miesiącach wojny, <https://pie.net.pl/polacy-mogli-wydac-nawet-10-mld-pln-na-pomoc-udzielana-uchodzcom-z-ukrainy-w-pierwszych-miesiacach-wojny/>, dostęp: 20.01.2015). Pomoc przez społeczeństwo przybierała wiele liczne formy – pomoc finansowa, rzeczowa, wolontariaty, udostępnianie własnych mieszkań.

„Polska pozostaje jednym z liderów pomocy dla Ukrainy i ukraińskich uchodźców, zapewniając szeroko zakrojone wsparcie na polu finansowym, humanitarnym, militarnym, ale także politycznym i dyplomatycznym. W pierwszym roku wojny w Ukrainie polski rząd przeznaczył ok. 11 mld EUR (ok. 2% PKB kraju) na różne formy pomocy. Pod koniec 2023 roku kwota ta osiągnęła już ok. 20 mld EUR (3,1% PKB). Nasz kraj jest ponadto najważniejszym hubem logistycznym dla pomocy humanitarnej płynącej z innych krajów

– za pośrednictwem Polski 57 krajów przetransportowało na Ukrainę pomoc o wartości 740 mln EUR. W Polsce utworzono w tym celu wyspecjalizowane huby, m.in. centrum logistyczne ustanowione przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (EUCPM), hub medyczny MEDEVAC, a także hub energetyczny RescUE. Oprócz bezpośredniej pomocy humanitarnej, finansowej i militarnej Polska przekazuje również środki finansowe na rzecz agend ONZ (WFP/FAO, UNICEF, UN OCHA, UNHCR) oraz innych organizacji (ICRC). W 2022 roku kwota, którą przekazano tymi kanałami wyniosła 14 mln PLN, natomiast w 2023 była jeszcze wyższa, osiągając 16 mln PLN” (<https://www.gov.pl/web/japonia/PomocPol-skidlaUkrainywdwalatapowybuchuwojny>, dostęp: 04.11.2024).

Badania i analizy sytuacji związanej z wojną na Ukrainie są poruszane przez coraz większą grupę naukowców z różnych dziedzin. Istotne badania dotyczące omawianej w artykule tematyki, przedstawiła Katarzyna Maciejewska-Mieszkowska (2023). Zwraca uwagę na poczucia zagrożenia bezpieczeństwa po wybuchu wojny oraz omawia stosunku Polaków do uchodźców. Rozważania na ten temat podjęli m.in Tomasz Stryjek (2023), Piotr Długosz i Dominika Izdebska-Długosz (2024). Analizę wojen i konfliktów zbrojnych, a także bezpieczeństwa państwa zaprezentował Bolesław Balcerowicz (2010), jak i Roman Kuźniar, Bolesław Balcerowicz, Stanisław Koziej, Marek Madej, Marek Menkiszak, Grzegorz Rydlewski, Paweł Soroka (2023).

Warto poznać opinie młodych osób na temat wojny w Ukrainie, czemu służą zaprezentowane przez autorów badania.

Cele, metoda i problemy badawcze

Celem podjętych badań było poznanie opinii studentów na temat wojny w Ukrainie. Grupą badawczą byli studenci Akademii Białskiej im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Badanie zostało oparte na grupie 107 osób. Większość badanych stanowiły kobiety – 73%, natomiast odsetek mężczyzn to 27%. Najczęściej były to osoby w przedziale wiekowym 18-25 lat, zamieszkujące miasto. Badanie zostało przeprowadzone od lutego do kwietnia 2024 roku. Zastosowaną metodą badawczą była ankieta internetowa, która została rozesłana do trzystu przypadkowych studentów Akademii Białskiej im. Jana Pawła II z różnych kierunków studiów. Natomiast liczba 107 respondentów, to ilość wypełnionych ankiet zwrotnych. Udział w badaniach był dobrowolny i anonimowy.

W pracy postawiono następujące problemy badawcze:

Jaki stosunek prezentują studenci na temat wojny w Ukrainie?

Czy wojna wpływa na poczucie zagrożenia bezpieczeństwa w opiniach studentów?

Jak studenci odbierają formy wsparcia udzielane obywatelom Ukrainy?

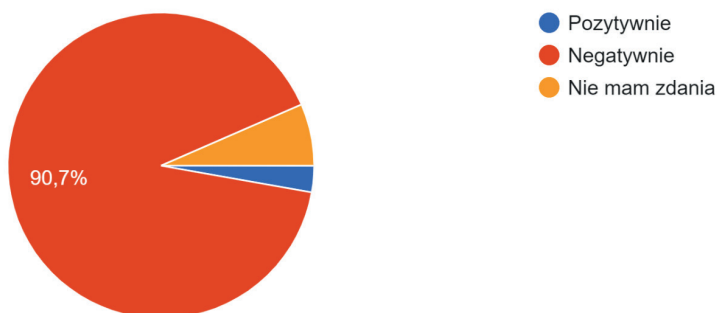
Jak oceniany jest przekaz medialny związany z wojną na Ukrainie?

W jaki sposób postrzegane są wystąpienia publiczne prezydenta Ukrainy?

Czy w opinii studentów zmienił się stosunek Polaków do obywateli Ukrainy?

Wyniki badań

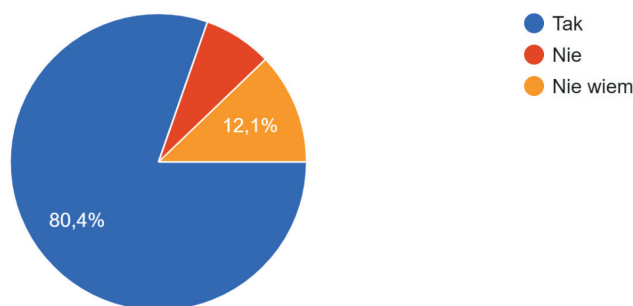
Jesteśmy już prawie trzy lata od otwarcia granic dla uchodźców. Polska to także kraj tranzytowy w ciągu logistycznym Ukrainy. Zdecydowana większość, bo aż 90,7% respondentów negatywnie odbiera wojnę na Ukrainie, 6,5% ankietowanych nie ma zdania na ten temat, jest także niewielka grupa (2,8%), która postrzega ją pozytywnie (Rysunek 1).

Rysunek 1. Postrzeganie wojny na Ukrainie przez studentów Akademii Białskiej im Jana Pawła II

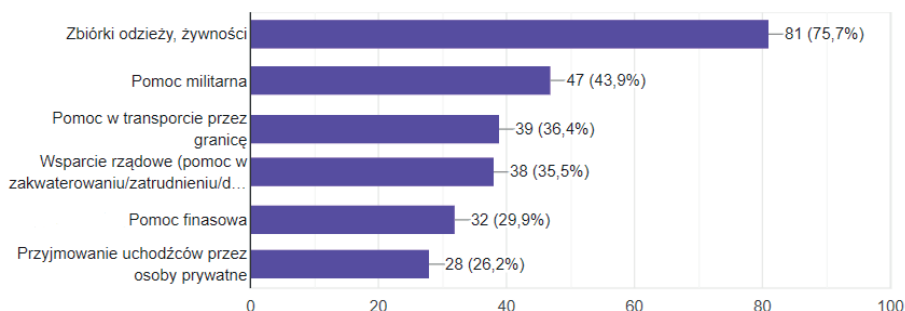
Źródło: Opracowanie własne.

Działania rządu polskiego, przy dużym wsparciu i zaangażowaniu obywateli Polski, przyniosły rezultaty, gdyż aż 80,4% respondentów oceniło, iż rząd Polski zrobił dostatecznie dużo by wspomóc Ukrainę, natomiast z tym stwierdzeniem nie zgadzało się 7,5% badanych. Osoby, które nie miały zdania na ten temat stanowiły 12,1% (Rysunek 2).

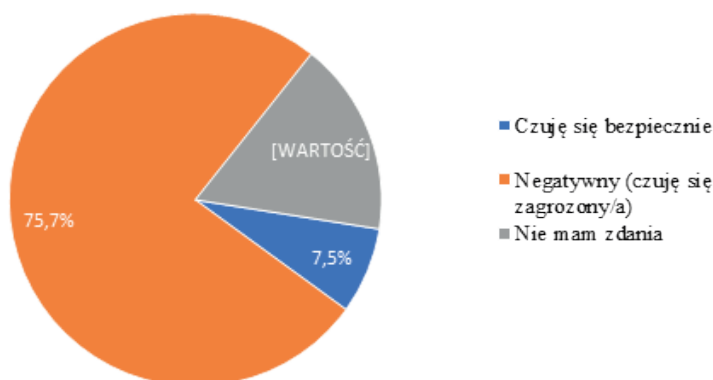
Rysunek 2. Opinia respondentów dotycząca działań polskiego rządu wobec Ukrainy
Źródło: Opracowanie własne.

Najbardziej pozytywnie ocenianymi formami wsparcia w opiniach badanych były zbiórki odzieży i żywności (75,7%), pomoc militarna (43,9%), pomoc w transporcie przez granicę (36,4%), przyjmowanie uchodźców przez osoby prywatne (26,2%) oraz pomoc finansowa (29,9%) (Rysunek 3).

Rysunek 3. Formy wsparcia oceniane pozytywnie przez respondentów
Źródło: Opracowanie własne.

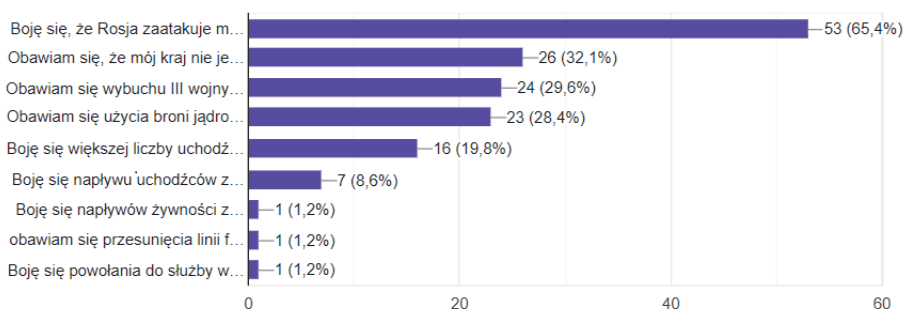
Po wybuchu wojny w Ukrainie, szczególnie po lutym 2022 roku respondenci poczuli się mniej bezpiecznie. Aż 75,7% badanych odpowiedziało, że po tym fakcie czują się bardziej zagrożeni. Tylko 7,5% badanych czuje się bezpiecznie. Natomiast 16,8% respondentów nie ma na ten temat zdania (Rysunek 4).

Rysunek 4. Wpływ wojny na Ukrainie na poczucie bezpieczeństwa

Źródło: Opracowanie własne.

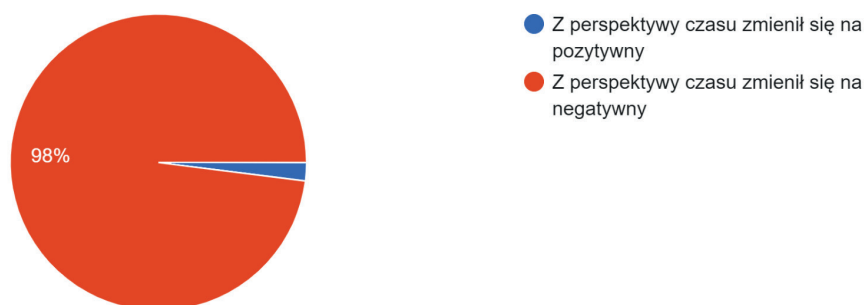
Zwiększenie poczucia zagrożenia wynika z kilku, niezwykle istotnych czynników, a mianowicie należy do nich obawa, że Federacja Rosyjska zaatakuje Polskę (65,4%), studenci stwierdzali, że Polska nie jest przygotowana militarnie do obrony (32,1%). Część z nich obawiała się, że wybuchnie III wojna światowa (29,6%) lub że Federacja Rosyjska użyje broni jądrowej (28,4%), rzadziej obawiano się, że do Polski przybędzie większa ilość uchodźców (19,8%). Natomiast respondenci najmniej obawiali się powołania do służby wojskowej, przesunięcia się linii frontu bliżej Polski oraz napływem żywności z Ukrainy, co osłabiłoby lokalnych dostawców – 1,2% (Rysunek 5).

Rysunek 5. Czynniki wpływające na poczucie zagrożenia w związku z wojną na Ukrainie

Źródło: Opracowanie własne.

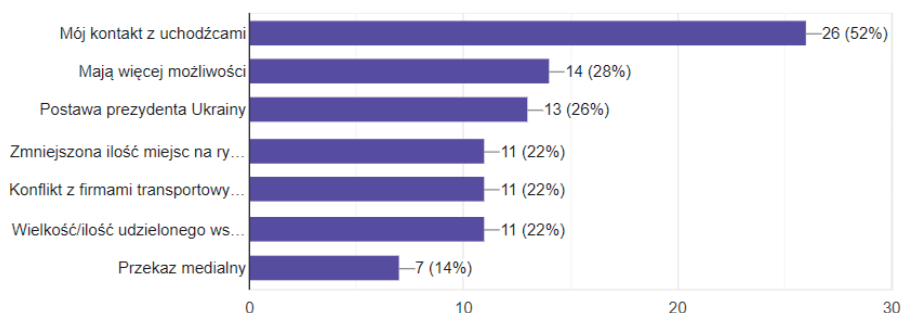
Badani zostali zapytani, czy ich stosunek do uchodźców zmienił się biorąc pod uwagę początek wojny, a czas, w którym zostało przeprowadzone badanie. Pod wpływem napływu dużej fali uchodźców i ich funkcjonowania w ramach innego państwa, stosunek respondentów do uchodźców zmienił się. Aż 98% badanych uznało, że z perspektywy czasu ich stosunek do uchodźców zmienił się z pozytywnego lub neutralnego na negatywny, a zaledwie 2% po czasie odczuwa zmianę stosunku z negatywnego lub neutralnego na pozytywny (Rysunek 6).

Rysunek 6. Zmiana stosunku do uchodźców

Źródło: Opracowanie własne.

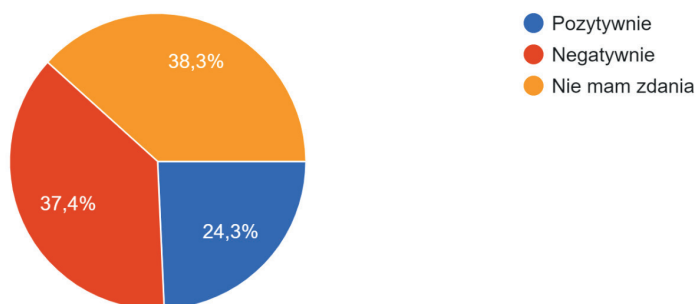
Ta znacząca zmiana wynika najczęściej z: kontaktem/własnymi doświadczeniami badanych z uchodźcami (52%), większymi możliwościami uchodźców z Ukrainy w różnych kwestiach (związanych z możliwością pracy, pozyskaniem lokum, itp.) (28,0%), postawą prezydenta Ukrainy (26,0%), konfliktami z firmami transportowymi i rolnikami (22,0%) czy ilością udzielonego wsparcia (22,0%), 14% badanych wskazało, że najmniej istotny ma przekaz medialny wojny (Rysunek 7).

Rysunek 7. Czynniki wpływające na zmianę nastawienia do uchodźców

Źródło: Opracowanie własne.

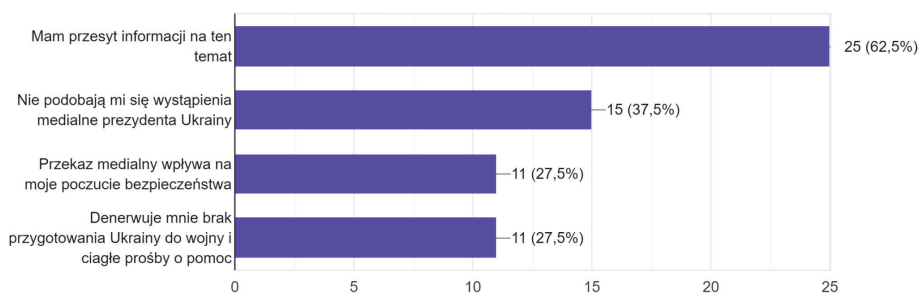
Z drugiej strony, mimo małego poparcia dla przekazów medialnych i ich wpływów na odbiór uchodźców, 37,4% badanych negatywnie odbiera przekaz medialny związany z wojną w Ukrainie, a 24,3% ma pozytywną opinię na temat przekazu medialnego. Natomiast 38,3% badanych nie ma zdania w poruszonym temacie (Rysunek 8).

Rysunek 8. Opinia dotycząca przekazu medialnego związanego z wojną na Ukrainie

Źródło: Opracowanie własne.

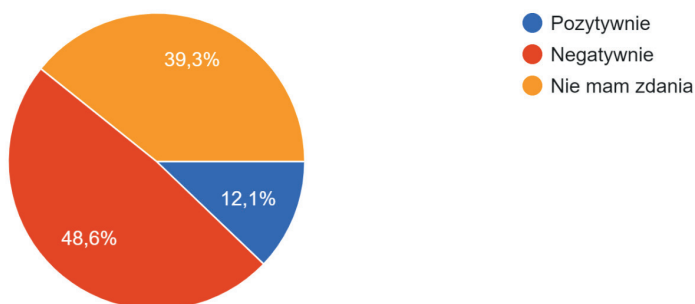
Przyczyn tego stanu rzeczy jest kilka, a mianowicie najczęściej badani odczuwali przesyt informacji o wojnie w dyskursie medialnym (62,5%) oraz negatywny odbiór wystąpień medialnych prezydenta Ukrainy (37,5%). Natomiast nieco rzadziej były wskazywane przyczyny związane z wpływem przekazu na poczucie bezpieczeństwa respondenta (27,5%) i negatywny odbiór przygotowania Ukrainy do wojny (27,5%) (Rysunek 9).

Rysunek 9. Przyczyny negatywnego odbioru przekazu medialnego

Źródło: Opracowanie własne.

Duże znaczenie w kształtowaniu opinii społecznej na temat wojny w Ukrainie mają same wystąpienia medialne prezydenta tego kraju. Przemówienia prezydenta Wołodymyra Zełenskiego na stałe wpisały się w dyskurs medialny, który wpływa na opinię publiczną; 48,6% ankietowanych uważa, że wystąpienia publiczne prezydenta Ukrainy negatywnie wpływają na ich opinię o wojnie, a 12,1% zauważa pozytywny wpływ wystąpień, kolejne 39,3% respondentów nie ma zdania na ten temat (Rysunek 10).

Rysunek 10. Wpływ wystąpień publicznych prezydenta Ukrainy na opinię o wojnie studentów Akademii Białskiej im. Jana Pawła II

Źródło: Opracowanie własne.

Dyskusja wyników

Rozwój i przebieg wojny na Ukrainie stanowi obecnie duże zainteresowanie badaczy z różnych dziedzin. Polacy jednoznacznie negatywnie oceniają rozpoczęcie konfliktu, a następnie jego eskalację (Maciejewska-Mieszkowska,

2023; Długosz, 2024). Przedstawione w artykule wyniki badań wskazują, że aż 90,7% respondentów negatywnie odbiera wojnę na Ukrainie. Niechęć respondentów może wynikać z tego, że nie spodziewali się wybuchu wojny w Europie i uważają ją za niepotrzebny pokaz siły Federacji Rosyjskiej. Podobne wyniki prezentują dane Eurostatu. Pokazują, że w 2024 roku najwięcej uchodźców z Ukrainy przebywało w Niemczech – 1,3 mln, natomiast Polska jest drugim państwem z największą liczbą osób z kraju objętego wojną – 957 tys. Od początku wojny schronienie w Europie znalazło ponad 4 miliony obywateli Ukrainy. Można obserwować wzrost ilości osób za wschodniej granicy zatrudnionych, uczęszczających do szkół/uczelni wyższych, wynajmujących, czy po prostu funkcjonujących społecznie w Polsce, jak i całej Europie. Mimo dużego poparcia od początku trwania konfliktu, czyli od 2014 roku, do niesienia pomocy wschodnim sąsiadom, stosunek w 2024 roku do uchodźców zmienił się znacząco. „Poparcie dla udzielania pomocy osobom z terenów objętych konfliktem z Rosją z 2014 roku (wówczas Donbas, Krym) już w czerwcu 2015 roku deklarowało 50% ankietowanych (11% – zdecydowanie tak, 39% – raczej tak), następnie odsetek ten wzrósł i utrzymywał się w okolicach 60%, by w marcu 2022 roku, a więc bezpośrednio po pełnoskalowej inwazji rosyjskiej na Ukrainę, osiągnąć rekordowe 94% (57% – zdecydowanie tak, 37% – raczej tak). Na taką postawę złożyły się dziesięciolecia budowania relacji sąsiedzkich, ale także stosunek Polaków do Rosjan i wyzwalone przez rosyjskie poczynania poczucie zagrożenia. Polaków i Ukraińców łączy stulecia wspólnej, niezwykle skomplikowanej i bardzo różnie dziś odczytywanej i interpretowanej historii – od włączenia ziem dzisiejszej zachodniej Ukrainy do państwa polskiego po upadek księstw ruskich w XIV wieku, aż po traumatyczne doświadczenia wojen światowych z XX wieku i ich konsekwencje społeczne. Ma to przełożenie na współczesną politykę historyczną i dyskurs medialny, zwłaszcza po polskiej stronie granicy (Kalinowska, Krakowska, Sałkowska, 2023, s. 43). Wojna przyczyniła się do zwiększenia poczucia zagrożenia oraz zauważenia istotnej roli społeczności międzynarodowej w rozwiązywaniu zaistniałej sytuacji. „Czynnikami, które niewątpliwie przyczyniły się do powszechnego i wieloaspektowego zaangażowania się w pomoc uchodźcom było urealnienie zagrożenia wojną i niejako unaocznienie jej przez przekazy medialne, w tym ukazanie tragedii uchodźców. Narracja zarówno medialna, jak i charakteryzująca wypowiedzi władz państwowych sprzyjała postrzeganiu uchodźców z Ukrainy jako osób potrzebujących wsparcia, bliskich sąsiadów znajdujących się w sytuacji

kryzysowej. Wraz z przedłużaniem się wojny zagadnienie pomocy uchodźcom w pewnym stopniu zmieniło charakter i skalę, co nie oznacza, że znikło z pola widzenia zarówno mediów, jak i osób, które zaangażowały się w działania na rzecz pomocy Ukraińcom” (Maciejewska-Mieszkowska, 2022, s. 150).

Badacze, którzy zajmują się wpływem wojny na poczucie zagrożenia bezpieczeństwa, również wskazują wzrost zagrożenia wśród Polaków. „W kontekście odczuwanego przez Polaków wzrostu poczucia zagrożenia bezpieczeństwa należy zauważyć, że wśród badanych deklarujących ogólne poczucie zagrożenia zdecydowana większość wyraża obawy, że sytuacja na Ukrainie wpłynie na polską gospodarkę (92%) oraz na stan bezpieczeństwa energetycznego (83%). Większość z nich obawia się także wojny, która może się rozprzestrzenić na terytorium Polski (59%)” (Maciejewska-Mieszkowska, 2023, s. 220). W przeprowadzonych badaniach również ponad połowa respondentów, bo aż 75,7% odpowiedziała, że po wybuchu wojny czują się bardziej zagrożeni. Zwiększenie poczucia zagrożenia wynika z kilku czynników: Federacja Rosyjska zaatakuję Polskę (65,4%), Polska nie jest przygotowana militarnie do obrony (32,1%), wybuchnie III wojna światowa (29,6%), Federacja Rosyjska użyje broni jądrowej (28,4%), do Polski przybędzie większa ilość uchodźców (19,8%).

Wnioski

Podsumowując i odnosząc się do najistotniejszych problemów badawczych, trzeba zaznaczyć, że wojna w Ukrainie ma znaczący wpływ na opinię badanych studentów Akademii Białskiej im. Jana Pawła II. Zdecydowana większość respondentów postrzega wojnę negatywnie i odczuwa negatywny wpływ wojny na poczucie bezpieczeństwa. Najczęściej pojawiającymi się przyczynami takiego stanu były: obawa przed atakiem ze strony Rosji; strach, że kraj nie jest wystarczająco przygotowany na ewentualną obronę oraz obawa przed wybuchem III wojny światowej. Formy wsparcia, udzielane przez społeczeństwo polskie Ukrainie i jej obywatelom, jak np. pomoc finansowa, zbiórki odzieży, wsparcie rządowe, pomoc militarna, przyjmowanie uchodźców przez osoby prywatne – są odbierane pozytywnie.

Respondenci mają podzielone opinie dotyczące przekazu medialnego odnoszącego się do wojny na Ukrainie. Uległ też zmianie stosunek respondentów do uchodźców z Ukrainy. Niestety większość badanych uznało, że

z perspektywy czasu ich stosunek do uchodźców zmienił się. Przyczyny tego stanu warto poznać wykorzystując dostępne metody badawcze stosowane w naukach społecznych.

Wszyscy uczestnicy badań byli studentami jednej uczelni, tworzyli więc nieco jednorodną grupę ze względu na miejsce nauki i wiek, uzyskane wyniki nie mogą być uogólniane na wszystkich studentów, a tym bardziej dla innych części populacji głównie pod względem wieku i wykształcenia. Badana grupa nie jest też reprezentatywna dla całej uczelni ze względu na niewielką próbę badawczą. Należy także dodać, że ankieta prezentuje deklaratywne odpowiedzi badanych i w rzeczywistości mogą posiadać inny charakter.

Mimo tych ograniczeń uzyskane wyniki są ciekawym materiałem, który może być wykorzystany w dalszych pogłębionych analizach badawczych.

Literatura:

1. Babińska, M., Bilewicz, M., Górka, P., Toruńska-Ruiz, S., Wypych, M. (2022). Polacy wobec Ukraińców. Wyniki badań sondażowych zrealizowanych po inwazji rosyjskiej na Ukrainę w 2022 roku. *Nauka*, 4, 37-58.
2. Balcerowicz, B. (2010). *Siły zbrojne w stanie pokoju, kryzysu, wojny*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe Scholar Sp. z o.o.
3. Bieńczyk-Missala, A. (2022). Polityka zagraniczna Polski po agresji Rosji na Ukrainę. *Rocznik Strategiczny*, 28, 341-358.
4. Długosz, P., Izdebska-Długosz, D. (2024). Polskie społeczeństwo wobec uchodźców wojennych z Ukrainy. *Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny*, 2(192), 15-32.
5. Fuszara, M. (2023). Wojna, ucieczki i pomaganie. W: M. Fuszara (red.), *Masowa pomoc w masowej ucieczce. Społeczeństwo polskie wobec migracji wojennej z Ukrainy* (s. 9-11). Warszawa: Instytut Stosowanych Nauk Społecznych UW.
6. Kalinowska, K., Krakowska, K., Sałkowska, M. (2023). Dlaczego Polacy pomagali Ukraińcom? Typologia powodów zaangażowania w pomoc ukraińskim uchodźcom. *Kultura i Społeczeństwo*, 3, s41-64.

7. Kuźniar, R., Balcerowicz, B., Koziej, S., Madej, M., Menkiszak, M., Rydlewski, G., Soroka, P. (2023). *Bezpieczeństwo Polski w świetle wojny na wschodzie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
8. Maciejewska-Mieszkowska, K. (2023). Eskalacja wojny w Ukrainie jako czynnik determinujący poczucie zagrożenia bezpieczeństwa Polski w ocenie społecznej. *Środkowoeuropejskie Studia Polityczne*, 2, 217-236.
9. Maciejewska-Mieszkowska, K. (2022). Stosunek Polaków do uchodźców w kontekście wojny w Ukrainie. *Środkowoeuropejskie Studia Polityczne*, 4, 137-153.
10. Markowska, B. (red.). (2021). *Dyskurs historyczny w mediach masowych. Reprezentacje przeszłości w polskiej i ukraińskiej przestrzeni medialnej*, Warszawa: Collegium Civitas–Instytut Studiów Politycznych PAN–Scholar.
11. Pacek, B. (2018). *Wojna hybrydowa na Ukrainie*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza RYTM.
12. *Polacy mogli wydać nawet 10 mld PLN na pomoc udzielaną uchodźcom z Ukrainy w pierwszych miesiącach wojny*, <https://pie.net.pl/polacy-mogli-wydac-nawet-10-mld-pln-na-pomoc-udzielana-uchodzcom-z-ukrainy-w-pierwszych-miesiacach-wojny/>, [dostęp: 20.01.2025].
13. *Polska pomoc dla Ukrainy*, <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/polska-pomoc-dla-ukrainy-plen,93620>, [dostęp: 20.01.2025].
14. *Pomoc Polski dla Ukrainy w dwa lata po wybuchu wojny*, Pobrałe z: <https://www.gov.pl/web/japonia/PomocPolskidlaUkrainywdwalatapowybuchuwojny>, [dostęp: 04.11.2024].
15. Portnow, A. (2021). Polsko-ukraińska historia i pamięć. Garść spostrzeżeń. W: T. Stryjek, V. Sklokin (red.), *Kultury historyczne Polski i Ukrainy. O źródłach nieporozumienia między sąsiadami* (s. 53-90). Warszawa: Collegium Civitas –Instytut Studiów Politycznych PAN – Scholar.
16. Sadura, P., Sierakowski, S. (2022). *Polacy za Ukrainą, ale przeciw Ukraincom. Raport z badań socjologicznych*. Warszawa: Krytyka Polityczna, <https://wydawnictwo.krytykapolityczna.pl/polacy-za-ukraina-ale-przeciw-ukraincom-sierakowski-sadura-1100> [dostęp: 05.02.2025].

17. Stryjek, T. (2023). Ukraina i Polska 2022 – wobec inwazji Rosji. *Kultura I Społeczeństwo*, 67(3), 3-8. <https://czasopisma.isppan.waw.pl/kis/article/view/2334> [dostęp: 05.02.2025].
18. *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy*. (2023), Pobrane z: <https://ukraina.interwencjaprawna.pl/ustawa-o-pomocy-obywatelom-ukrainy/>, [data dostępu: 21.11.2024].
19. Wochelski, M. (2023). Orędzia prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskiego z 2022 r. ogłoszone do parlamentów państw świata. *Środkowo-europejskie Studia Polityczne*, (2), 169-186. <https://doi.org/10.14746/ssp.2023.2.9>.
20. Wyligąła, H. (2022). Pomoc dla obywateli Ukrainy z perspektywy polskiej polityki migracyjnej. W: E. Kurantowicz (red.), *Uchodźcy pośród nas. Pomaganie w perspektywie interdyscyplinarnej* (s. 15-19). Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.
21. Zalewski, P. (2022). Działania administracji państwowej w Polsce wobec uchodźców z Ukrainy w pierwszych tygodniach wojny w Ukrainie 2022 roku. Aspekty prawne i securitologiczne. *Studia Politicae Universitatis Silesiensis*, 34, 101-124.